

Motion till riksdagen

1989/90:Sk9

av Inger Schörling m. fl. (mp)

med anledning av prop. 1989/90:40 om
tullregisterlag m. m.

Bakgrund

I propositionen föreslås införandet av en tullregisterlag sådan att ett datasystem kan användas för hantering av olika typer av tullklareringsärenden. Avsikten är att systemet skall börja tas i bruk från den 1 juni 1990.

Fördelar och nackdelar

Det framstår som helt självklart att ett datasystem på ett både effektivt och billigt sätt kan underlätta tullens ofta mycket svåra arbete. Miljöpartiet de gröna ställer sig bakom grundidén men vill samtidigt påpeka några allvarliga problem som måste lösas om inte negativa effekter skall resultera.

Den personliga integriteten

Om registret alls skall ha någon användning i syfte att förhindra brottsliga handlingar i fråga om smuggling av tullbelagda varor eller införandet av narkotika, måste ett visst mått av spaning kunna utföras. Enligt propositionen skall detta dock endast ske med hjälp av tullens spaningsregister och det nya registret ej få användas. Det är inte förklarat hur man tänker sig att denna begränsning skall efterlevas och hur efterlevandet skall kontrolleras. Speciellt noterar vi att enligt propositionen tullsamarbetsavtal kan innebära att svenska tullmyndigheter tillhandahåller uppgifter till utländsk tullmyndighet, vars regler kan vara av annan beskaffenhet än de svenska. Detta är utomordentligt allvarligt och skulle göra oacceptabla intrång på den personliga integriteten. Vi kräver säker garanti för att ett framtida tullregister inte används för spaning inom eller utom vårt land.

Sökbegrepp

När det gäller sökbegrepp, instämmer vi med propositionens text utom när det gäller användningen av personnummer. Informationen som innefattas i de fyra sista siffrorna kan inte vara nödvändig för tullens arbete, men däremot är det störande för den personliga integriteten att denna information kan samköras med annan information.

Det föreslås att den beprövade metoden att ett pappersdokument underskrivs med en namnteckning byts ut mot ett förfarande varigenom den elektroniska textenheten och utställarenheten kan bindas samman på ett verifierbart sätt. Det är visserligen möjligt att så kan ske, men propositionen har inte presenterat någon övertygande metod för detta. Man menar att det tekniska förfarandet kan utformas på olika sätt och omges med olika grad av säkerhetsåtgärder. Den tekniska lösningen bör inte föreskrivas i lag, menar man. Detta är helt otillfredsställande och vi efterlyser klara och entydiga former för hur man skall vara övertygad om att ansvaret för ett visst elektroniskt dokument skall åvila en viss person. I betänkande SOU 1989:20 belyses problemen i någon detalj. De där angivna metoderna med "password" och kryptering visar vägen mot en lösning som kanske kan nås i en framtid. För närvarande menar vi dock att expertisen på att bryta sig in i datorsystem och manipulera dessa har visat sig mer framgångsrik än den expertis som försöker skydda systemen mot ingrepp.

Slutsats

På detta stadium av datortekniken vore det fel att införa ett tullregister av den föreslagna karaktären. Undersökningar av möjliga egenskaper hos framtida tullregister bör dock göras. När ovan givna kritik kunnat bemötas på ett tillfredsställande sätt, bör regeringen återkomma med en proposition i frågan.

Hemställan

Med hänvisning till vad i motionen anförts hemställer vi

1. att riksdagen avslår proposition 1989/90:40,
2. att riksdagen hos regeringen begär en undersökning om hur man skall undvika att ett framtida tullregister används för spaning inom eller utom vårt land,
3. att riksdagen förbjuder användandet av de fyra sista siffrorna i personnummer i varje framtida registreringsystem,
4. att riksdagen hos regeringen begär en analys av formerna för elektroniska dokument och problemet med ansvaret för dessa,
5. att riksdagen hos regeringen begär en ny proposition i ärendet, när ovan givna kritik tillfredsställande bemöts.

Stockholm den 14 november 1989

Mot. 1989/90
Sk9

Inger Schörling (mp)

Gösta Lyngå (sp)

Krister Skänberg (mp)

Hans Leghammar (mp)

Claes Roxbergh (mp)

Åsa Domeij (mp)

Carl Frick (mp)